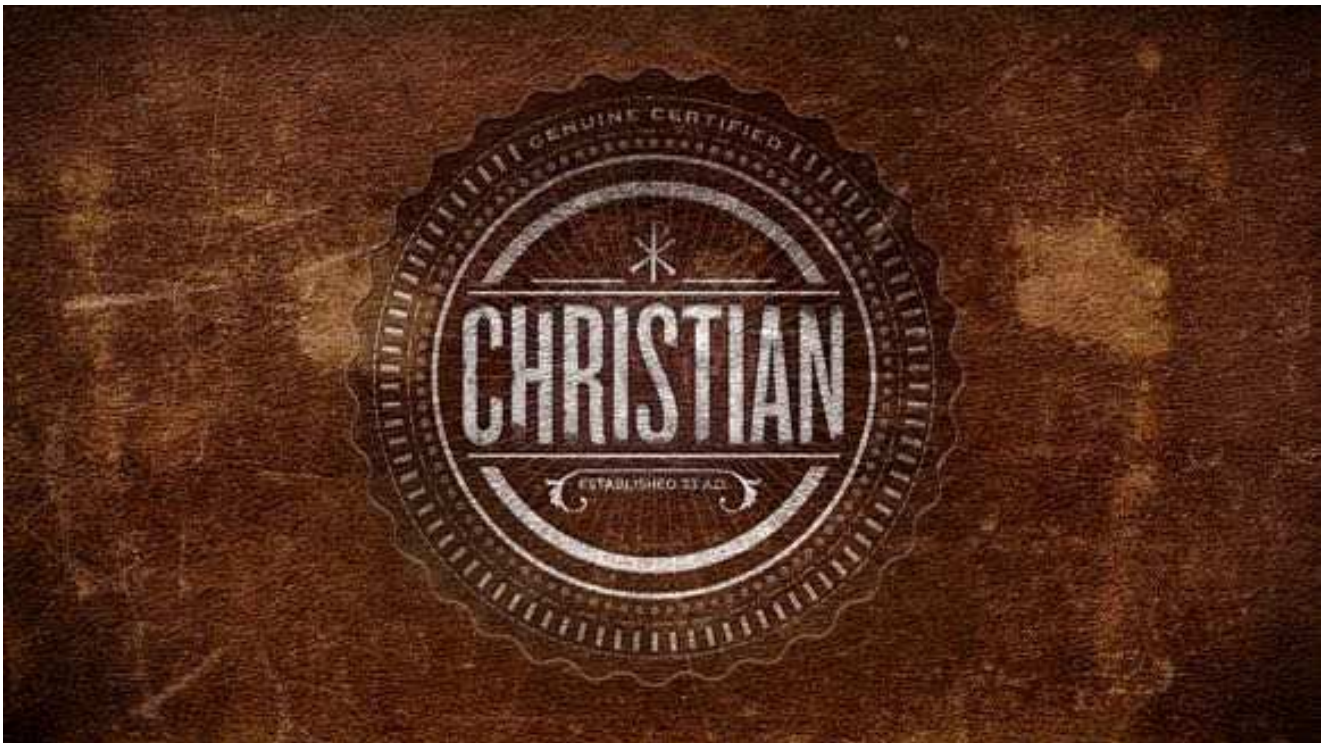

„Miért keresztyének?”

Apcsel 11:19-26

Vasárnap délelőtt - Gazdagrét

2016.09.04

BEVEZETÉS

Augusztusban beköltöztünk Edinával a lakótelepre egy 8. emeleti lakásba. Azóta minden nap, amikor készülök vagy dolgozok, egy hatalmas panelt látok magam előtt, ahol azok az emberek laknak, akikért létrejött ez a gyülekezet. Feleségemmel ismerkedünk a környezettel, az új körülményekkel és a lakótelep saját kultúrájával, életével. Mivel nem ismerhetjük a körülöttünk élő több ezer embert, így csak becenevek adásával azonosítjuk a szemben lévőket vagy a körülöttünk élőket. Vannak a kukucskálók, akik kiszámítható időközönként kihajolva szemlélik a terepet, vannak a főzőcskézők, akikre lehet számítani, hogy melyik nap milyen illat fog a konyhájukból áradni, vannak, akik becsületesen, rendszeresen, de legalább kiszámítható időközönként dohányoznak alattunk, és vannak, akik néha-néha megörvendeztetnek minket az általuk kedvelt slágerek nyilvános megosztásával, ezzel vonva be a nappalijukba ezer meg ezer további zene hallgatót.

Azonban azon is elgondolkoztam, hogy minket, mint új lakókat vajon hogyan neveztek el? Szegény kisgyerekes szomszédjaink, talán az állandóan fúró örülteknek hívnak? Vagy már megint mi vagyunk azok, akiktől potyog a virágföld a fejükre? Vagy azok, akik a liftet állandóan telerakják furábbnál furább dolgokkal?

Miről neveznek el minket?

A most felolvasott igében először nevezik a világtörténelemben keresztyéneknek Jézus követőit. Akkor minden csoportnak adtak egy ilyen nevet – Heródes pártiak hérodianoik vagy Cézár emberei (kaisarianoik), így Jézus követőinek is adtak egy nevet - christianoik. De önmagában nem csak a név lényeges, hanem az, hogy mit értettek alatta, hogy miért adták. Abban az időben, amikor Antiókhiaiban ez a történet zajlik valami ilyesmi benyomása volt a lakosoknak a keresztyénekről (ifjabb Plinius így ír a keresztyénekről):

„A jelentések szerint az a legnagyobb vétkük vagy eltévelyedésük, hogy bizonyos meghatározott napon, hajnalhasadta előtt összegyülekeznek, és váltakozva karban énekelnek az istennek hitt Krisztus tiszteletére, és esküvel kötelezik magukat, nem ám valami gáztettre, hanem arra, hogy nem lopnak, nem rabolnak, nem követnek el házasságtörést, nem szegik meg esküjüket, a rájuk bízott letét kiadását felszólítás esetén nem tagadják meg; ennek végeztével pedig rendszerint szétszélednek, majd ismét összejönnek, hogy közösen fogyasszák el közönséges és ártatlan lakomájukat”.

Igazából csak pozitívan írnak róluk, pedig a levelezés a keresztyének megbüntetéséről szólna. Keresztyének nevezik őket, mert Krisztust követik. Krisztusról beszéltek és ezért ezt az összefoglaló nevet adták nekik. Elfogadják, sőt tisztelik őket, holott lehet nem értik, mit miért csinálnak.

Azok, akikről ma itt az igeszakaszban olvasunk, akiket először hívnak keresztyéneknek, azt látjuk, hogy menekülnek Jeruzsálemből, mert üldözték őket István megkövezése után. De mégis miután szétszóródtak, azaz diaszpórában kezdtek el élni, nem tudták megállni, hogy ne beszéljenek arról, akit megismertek, a Jézus Krisztusról.

A mai igehirdetésben azt szeretném, ha közösen megvizsgálánánk, és azon gondolkodnánk, hogy hogyan jutottak el idáig Antiókhában ezek az emberek, hogy a keresztyén nevet kapták. Három főbb gondolat, kérdés mentén tegyük ezt:

- Kik közé mentek?
- Hogyan mentek?
- Miért mentek?

1. Kik közé mentek?

Először rögtön azt látjuk, hogy az üldöztetés miatt szétszóródtak és el kellett menekülniük, de szülőhazájuktól távol is rátaláltak a saját népükre, kultúrájukra. Milyen nagy megkönnyebbülés volt, hogy bár el kellett menekülniük, de legalább vannak a saját kultúrából származók, akikkel azonosak a hagyományok, azonosak az ünnepek, nem kell az öltözet miatt aggódni és befogadnak, mert látják és érzik rajtam, hogy azonos vagyok velük.

De mégsem ilyen egyszerű a történet. Oka van annak, hogy menekülniük kellett. Mégpedig az, hogy keresztyénné lettek. És így bár azonos volt a neveltetésük, hagyományaik, de a hitük már nem. És mégis azt látjuk, hogy a zsidók közé érkeznek és felvállalják, hogy ebben az igen hagyománytisztelő, évezredek óta közel változatlan szokásrendszerben beszéljenek valami egészen újról, Jézus Krisztusról. Nem volt ez magától értetődő és nem volt ez egyszerű. Zsidóknak a nem zsidó vallásról beszélni küzdelem lehetett, de mégis megtették. A zsidók számára a megváltó a törvény volt. Jézus pedig olyan valaki, aki a törvény helyére akart lépni, tehát rivális. Így egy zsidó számára azt hallani, hogy a társai valaki olyanról beszélnek, aki a törvényen kívül van, az kiakasztó, sőt mindennel szembenes. Ugyanis, ha valaki elfogadja, elfogadta Krisztust, az azt is jelentette egyben, hogy hátat fordított a törvénynek.

A keresztyének először is tehát a sajátjaik közé mentek, ami nem lehetett egyszerű, mert olyan tanításokról beszéltek nekik, ami szöges ellentétben állt minden addigi neveltetéssel. De nem tudtak és nem akartak mást tenni, mert keresztyénként hitték és megtapasztalták, hogy Jézus Krisztus meghalt értük és ezt nem tudták magukban tartani. Muszáj volt továbbadniuk. Szétfeszítette őket, mindennél fontosabbá vált ez számukra. El akarták mondani. És nem az volt a lényeg, hogy ebben mi a nehéz, hanem, hogy még ki az, akinek ezt elmondhatják.

De ez nem volt elég. Nemcsak, hogy hirdették az igét, azaz beszéltek Jézusról, de annyira meggyökereztek ebben, annyira a sajátjuk volt és biztosak voltak abban, hogy Jézus számukra a megváltó, hogy ennél tovább mentek. „Volt azonban közöttük néhány ciprusi és cirénei férfi” – „amikor eljutottak Antiókhába a görögökhöz is szóltak és hirdették az Úr Jézust”.

Hirdették. Már nemcsak a saját, de mégis számukra idegenné váló zsidó kultúrában, hanem az ismeretlen görögben is, ahol végképp nem voltak otthonosak. Mondhatnánk, hogy kezdeti lelkesedés, nincs ezzel semmi gond, majd elmúlik, biztosan csak ezért hirdették mindenkinek a fél milliós városban. De annyira mégsem csak kezdeti lelkesedés, hiszen közel 1000 km-t utaztak ezért a saját lábukon, és előtte még üldözték is őket. Ez nem kezdeti. Jézus ragadta magával őket, Ő az, aki megváltoztatott és megújított bennük mindent és telve voltak a Szentlélekkel. A kezdeti lelkesedés nem lett volna elég arra, hogy képesek legyenek a görögökkel is beszélni.

Gondoljuk el, hogy mi lehet a közös témája egy hagyományokhoz hű pajeszos, kalapos, imacsomókkal ellátott ruhában álló zsidó és egy hellenista, több istenben hívő olyan görög és római polgárnak, aki díszkivilágítással, központi fűtéssel és úszómedencékkel rendelkező Antiókhából érkezett. Mi a közös témájuk? Két külön kultúra! Ég és föld! Áthatolhatatlan önmagában, szinte nincs közös pont. Az egyik neveltetése szigorú szabályok mentén történik, mindennek rendelt ideje és jelentése van, a másik eleve nem is érti, hogy mi az, hogy *egy* isten van és nem érti, hogy szombaton miért ne lehetne az agorára menni. Két külön kultúra.

És ezeket a zsidóból lett keresztyéneket ez mégsem zavarja. Mert Szentlélekkel és hittel telve vannak, és nem érdeklik őket azok a hagyományok, amik annyira megkötötték őket. Akkora erővel van bennük az evangélium és Jézus életformáló hatása, hogy mindezeket át tudnak lépni. Kultúrák között tudnak hidat építeni csak azért, mert „az Úr keze velük volt”, mert Isten kegyelme látható volt köztük.

A keresztyének először is olyanok közé küldettek, akiknek a kultúrája valamiben azonos, de olyanok közé is, akikkel a kultúrájuk szinte semmiben sem azonos.

Azt gondolom, hogy sokszor mi magunk is kultúraidegenek vagyunk, vagy annak tudjuk magunkat érezni. Mások számára a szóhasználatunk, néha a viselkedésünk, a szokásaink, az imádkozásunk kultúraidegen. Nem megszokott. De közben több dologban is közös a kultúránk, mert mi is szeretünk bizonyos zenei stílusokat, tud hasonló lenni az ízlésünk, szerethetjük a főváros különböző gyönyörű pontjait és még ezer más dolog lehet közös. Kultúra kontra kultúra. Mégis akár vannak közös pontok, akár nincsenek, többször érezhetjük azt, hogy valamiért nem tudom megértetni magamat a másikkal, mert egészen másból érkezik, nem érti, amit mondok, más a fogalomkészletünk, más a világnézetünk.

De ebben nem az a fontos, hogy mi azonos, mi a különbség, mi jó, mi nem jó az egyikben illetve a másikban, hanem az, hogy miért akarunk a másfajta kultúrában élővel kapcsolatot létesíteni. Legyen az az alsó vagy felső szomszéd a lakótelepen, vagy legyen az munkatárs, családtag.

Antiókhában azért akartak kapcsolatot teremteni, mert nem tudták magukban tartani, hogy Krisztus meghalt értük, hogy van kegyelem, van hatalmasabb a törvénynél, van több mint megfelelni egy erkölcsi kódexnek. Antiókhában azért akartak kapcsolatot teremteni a görögökkel, a teljesen más háttérűekkel, mert annyira szétfeszítette őket az életük megváltása. Mert nem tudtak mást tenni. Mert megragadta őket Krisztus. Nem akarták, de ez egy következmény volt. Jézus megismerésének következménye.

A Start Cafében érzem ezt sokszor, amikor bejönnek a Mechából a diákok. Vannak közülük olyanok, akikkel elsőre érzem, hogy nem azonos a kultúránk, nem tudom mi lesz a közös nevezőnk a beszélgetésben. És Isten kegyelme az, hogy az Úr keze van ott velünk. Amikor bejön életében először egy új kilencedikes, akkor kap egy kávé és elkezd beszélgetni velem és azt kérdezi, hogy miért van ez itt, és a gyülekezet miatt hozta ezt létre? És máris elindul kegyelemből egy beszélgetés.

Antiókiában nem kényszerből adták tovább a szomszédnak, a városi lakóknak az örömhírt a keresztyének, hanem mert ebben újultak meg, ezzel voltak tele. Ne kényszerből akarjunk mi se missziót végezni vagy erről beszélni, nem kényszer ez rajtunk, hanem ez belülről fakadjon, Krisztus megismerése által. Csak Ő tőle jöhet ez, belőle táplálkozhat, csak ha az Úr keze van velünk, akkor történik. Ne akarjuk kieroszakolni, hanem inkább akarjuk jobban megismerni Őt, akitől ez ered.

Először is tehát az antiókhiai keresztyének Krisztus megismerésének hatására mentek a sajátjaik, majd a körülöttük lévők közé. A második kérdés hogy hogyan mentek a keresztyének?

2. Hogyan mentek keresztyénként?

Először is többszörös gondviseléssel érkeztek Antiókiába.

- Az Atya gondviselése volt, hogy az üldözöttek megmenekültek, illetve, hogy helyben befogadták őket és még az idegen kultúrában is szabadon beszélhettek Krisztusról.
- De az is az Atya gondviselése, hogy a jeruzsálemi gyülekezet meghallotta ezt és kiküldött egy apostolt, hogy ott szolgáljon.
- És ebben az is gondviselés, hogy az a gyülekezet küldi ki, ahonnan ezeknek az embereknek eredetileg menekülniük kellett az üldöztetés miatt. És mégis az Atya gondviselése, hogy ennyi idő alatt úgy megerősödött ez a gyülekezet, hogy már Barnabást tudják kiküldeni
- És az is az Atya gondviselése, hogy Barnabás a növekedés után munkatársakat, munkatársat is talál Pál személyében.

Mentek tehát a keresztyének először az Atya gondviselésével. Az Atya nem hagyta magukra őket ebben!

Másodszor, mentek örömmel is – ezt olvassuk – „Amikor megérkezett Barnabás és látta Isten kegyelmét, megörült és bátorította mindnyájukat, hogy szívük szándéka szerint maradjanak meg az Úrban.”

Nem azért örült Barnabás, mert rendkívül kiegyensúlyozott, humoros, jókedélyű fiatalember volt, hanem mert Isten kegyelmét látta és nem tudott máshogy reagálni, mint örömmel és biztatással, hogy maradjanak meg ebben a kegyelemben, tapasztalják ezt meg, ebben töltsenek fel.

Örömmel érkeztek, mert örömet fakasztot belőlük, hogy Isten munkáját látják.

Harmadszor pedig ott van még az, hogy sokfélék voltak. Volt köztük színesbőrű tanító, cirénei Afrikából, ciprusi, zsidó, görög, római, jeruzsálemi, művelt, gazdag és szegény is. Nem voltak egységesek. De mégis mentek, mert Krisztus Jézus megszólította őket, úgy ahogy voltak. Mindegy miből, mindegy a neveltetés, a háttér, megszólította és megváltotta őket, mert kegyelme mindezek fölött van.

Negyedszer pedig fontosnak tartom kiemelni, hogy a mai igében sem az van, hogy mindenki képes erre, nem mindenki beszélt a görögökhöz, hanem csak néhányan. Ha valakinek nincs meg ez az adottsága, akkor ne ostorozza magát. Nem kényszerítő erő ez, hanem ajándék. Akik azt

érezik, hogy erre nem képesek, de mégis szeretnék Krisztus híret továbbadni, van más lehetőség is. Azoknak ugyanúgy megvan a lehetősége, hogy pl. az alphára hívja az ismerőseit.

Végül a legfontosabb az, hogy telve voltak Szentlélekkel és hittel. Az antiókhiaiak nem keresztyénnek akartak látszódni, hanem Krisztust akarták megismerni és ettől váltak keresztyénné. Ne akarjunk először keresztyénnek látszódni és csak utána nézni Krisztusra, hanem nézzünk először Krisztusra és utána fognak minket keresztyénnek hívni.

Mentek tehát gondviseléssel, örömmel azért, mert Krisztus megragadta őket, mert megváltotta az életüket és ezt muszáj volt továbbadniuk.

És végül az utolsó kérdés:

3. Miért mentek keresztyénként?

Pál exkluzív interjút ad nekünk és a gazdagrétiak számára is megválaszolja ezt a kérdést a római levél első fejezetében:

„Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten hatalma az minden hívőnek üdvösségére, először a zsidóknak, majd pedig a görögöknek. Mert abban Isten a maga igazságát nyilatkoztatja ki hitből hitbe, amint meg van írva: „Az igaz ember pedig hitből fog élni.”

Azért mennek, mert nem tudják magukban tartani, hogy mekkora szabadulást éltek meg azáltal, hogy egy Messiásnak nevezett Jézus Krisztus kiszabadította őket abból a kultúrából, aminek az volt a jelmondata, hogy a cselekedeteid, a tetteid alapján ítélek meg és az alapján van üdvösséged. Megtapasztalták azt a kegyelmet, ami csakis Jézus Krisztusnál van, ami csak azért létezik, mert az ő hatalma nemcsak kegyelemre képes, de arra is, hogy a halál felett legyen Úr és minden sötét hatalmak és uralmak legyőzője legyen.

Azért mondják el ezeket más kultúrának is, azért kapnak összefoglaló nevet, mert nem tudják magukban tartani, hogy olyan üdvözítőt ismertek meg, aki képes akár gyógyítani, akár csodát tenni, akár elgondolkodtatni abban, amiben élünk.

Lényeges ebben a történetben, hogy két versenként feltűnik: „velük volt az Úr”. Nem hagyta őket egyedül. Többször szerepel az is, hogy sokaság csatlakozott az Úrhoz / sokan hittek és tértek meg az Úrhoz.

Legyen számunkra biztatás az, hogy Isten kegyelme az, ami megújít és megérint, ami elér. Az Ő szeretete hogy elküldte a fiát értünk. Jézus eljövetele annak a jele, hogy nem vagyunk egyedül, van kibe kapaszkodnunk, kiben megújulunk és van valaki, aki elküldte a Szentlelkét, hogy betöltsön minket és ez által legyen közbenjárónk az Atyához. Ézsaiás így buzdít minket erre:

„De akik az Úrban bíznak, erejük megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.” – Ézsaiás 40:31

BEFEJEZÉS

Új tanév van. Újra itthon vagyunk, visszaérkeztünk a nyaralásból, a nyári szünetből. Miről neveznek el minket ebben az évben? Kit követünk ebben az évben?

Lakótelepre küldtünk, itt jött létre ez a gyülekezet, tekintsünk körbe azokra, akik itt vannak körülöttünk. Nyilvánvalóan nem mindenki lakótelepi, de tekintsünk körbe és nézzük meg, mi ránk hogyan hat ma az evangélium híre!

Jézusban megújulva legyünk a mellettünk élők felé nyitottak. És ha úgy érezzük, hogy nyáron kérdéseink lettek vagy eltávolodtunk, akkor újuljunk meg abban, hogy Krisztus kegyelme értünk van. Ő megteremtett és megváltott minket.

„A tanítványokat pedig Antióchiában nevezték először keresztyéneknek”. Új tanév, új kezdet, új találkozások Jézussal. Hol tartunk mi most ebben? Ne szégyelljük, ne érezzünk lelkiismeretfurdalást, egyszerűen csak éljünk a lehetőséggel, hogy az Úr jelenlétében lehetünk és kérhetjük, hogy újítsa meg minket!

Túrmezei Erzsébet írt egy verset arról, hogy kik a keresztyének. Ezt a verset szeretném zárásként felolvasni.

TÚRMEZEI ERZSÉBET

Átsüt-e rajtunk a nap?

Benéz a nap a templomablakon.

Átragyog a színesruhájú
tizenkét férfialakon.

Tarka foltokat vet a padsorokra,
s a kisfiúra édesanyja mellett.

Az nézi egy ideig álmélkodva
a szép mozaik templomablakot,
a tizenkét sugárzó alakot.

Aztán kérdez, legrosszabbkor talán.
Megkérdi: "Kik azok, édesanyám?"

Tart még az ige hirdetés.

Édesanyja csak arra figyel.

S a kis kérdezőt sűgva, hirtelen
egyetlen szóval csendesíti el:

"Keresztyének!"

S hangzik tovább a prédikáció,
szól az orgona, zeng az ének.

"Gyerekek!" - vetődik fel hittanórán
néhány nap múlva váratlan a kérdés:

"Milyen emberek a keresztyének?

Ki mondja meg nekem?"

S a kis csapat nagy igyekezettel
töri a fejét a feleleten.

Aztán egy kisfiú jelentkezik.

- Tanítója ilyen feleletet
egyhamar újra aligha kap. -

"A keresztyének olyan emberek,
akiken átsüt a nap!"

Milyen gyermeki, igaz felelet!

Lehet-e annál drágább feladat,
minthogy rajtad, rajtam, mindegyikőnkön
átsüssön-ragyogjon a Nap?!

Átragyogjon sötét világba,
és beragyogjon sötét szíveket!

Nem, ennél szebb feladat nem lehet!

Kísérjen hát egyre a kérdés
tovatűnő évek alatt:

átragyog-e, átsüt-e rajtad,
átragyog-e rajtam a Nap?!

(Ablonczy Áron)